

УДК 069.9:002.2](477-25)

"Книжковий Арсенал": фестиваль, якого чекали українці

У серпні виповнюється 450 років з часу завершення створення Пересопницького Євангелія — визначної рукописної пам'ятки української мови та мистецтва XVI століття. Звичайно ж, ця подія не була обійдена увагою організаторами фестивалю "Книжковий Арсенал", який стартував упередень професійного свята працівників видавництва, поліграфії і книгорозповсюдження — 27 травня, а завершив свою роботу 1 червня — у Міжнародний день захисту дітей.

Презентація книги "Пересопницьке Євангеліє. Витоки і сьогодення", що відбулась у рамках "Книжкового Арсеналу", стала одночасно заходом і Року Української Першокниги, яким Верховна Рада України оголосила 2011-й, і проекту "Пересопницьке Євангеліє — 450", що стартував з ініціативи Видавничого дому "АДЕФ-Україна", який випустив презентоване видання 9 листопада 2010 року — в День української писемності та мови.

Програма для дітей зайняла значне місце у книжковому дійстві. В її рамках відбулася низка презентацій, зокрема нових видань для дітей Марії Чумарної "Хліб і золото", "Казки для друга", нової книги Сергія Руденка "Пантеон класиків", дитячих книг "Абетка з історії України", "Писаночка", "Буквар-самоучка", випущених видавництвом "Букрек".

Серед презентантів були не лише книги, а й їхні творці та розповсюджувачі: видавництво "А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА", книгарня "Дитячий чуланчик", що представила серію "Книготерапія" видавництва "Грані-Т". На стендах "А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА-И" діяла постійна виставка ілюстрацій художників цього видавництва. Саме ж видавництво презентувало свої новинки — "Козак Петро Мамарига" і "Гусенятко" Миколи Вінграновського" й "Королівна-крихітка та Киць-киць" Грицька Григоренка.

Доречно зазначити, що юні відвідувачі та їхні батьки були активними учасниками багатьох виставкових заходів. Так, 28 травня вони взяли участь у виготовленні рукотворної абетки, а 1 червня ці абетки вже презентувались.

Майже двадцять людей щоденно у більше сорока країнах упродовж 20 років читали комікси Туве Янссон, виставка яких за підтримки Посольства Фінляндії в Україні, Інформаційного центру літератури Фінляндії та видавництва "Zan-gavar" була представлена в "Книжковому Арсеналі". Її учасники мали нагоду поринути у чарівний світ мрійників, драгівливих інтриганів та творчих дилетантів, занурених у круговерть пригод, таємниць і несподіванок. До речі, ці маленькі кумедні створіння мумі-тролі "розбіглися" по всьому світу. І фіні щороку проводять конкурси на кращий переклад творів Туве Янссон та на краще оформлення книг про цих героїв. Дитячий майданчик "Книжкового Арсеналу" став місцем чергового конкурсу. Тут було проведено майстер-клас "Намалой Мумі-Троля" й акцію від дитячої письменниці, головного редактора "Видавництва Старого Лева" Мар'яни Савки.

Варто було б організувати подібні конкурси й за творами української дитячої літератури, яка, на переконання відомого вітчизняного дитячого письменника Олеса Ільченка, "вельми багата на яскраві образи, карколомні сюжети, один Котигорошко чого тільки вартий". Твори наших письменників потрібно активніше пропагувати за межами України. Прислухаймося до слів учасника книжкового свята італійського літературознавця Барнабі Форназетті: "...італійці за останні роки найбільше дізналися про Україну завдяки перекладам сучасної літератури. У свою чергу, спостерігається інтерес українців до нашої дитячої літератури. До речі, на "Книжковому Арсеналі" чудовий підбір європейської дитячої літератури".

І це радує, адже юним українцям надано можливість долучитись до класичної і сучасної зарубіжної дитячої літератури рідною, а не російською мовою. Однак найбільше українською перекладають не дитячу літературу, а, як свідчать дані Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів, так звану "сентиментально-кримінальну прозу" або ж "жіночий роман". Що ж, ринок — і видавничий у тому числі — формує попит, а саме літературі такого гатунку віддають перевагу українські читачі. Щоправда, останніми роками молодь, інтелігенцію більше цікавлять змістовні твори європейських та російських авторів.

Попри окремі організаційні негаразди "Книжковий Арсенал" дебютував успішно. Особливістю цього фестивалю стало прагнення його організаторів вийти за межі рутинного літературного процесу, популяризувати розвиток новітніх видавничих технологій, взаємозв'язок з актуальним соціокультурним контекстом, іншими видами мистецтва — візуального, медійного, музичного. Окрім традиційних для подібних книжкових дійств, до програми виставки-ярмарку увійшли й інші заходи — представлення літератури non-fiction, видань про мистецтво, art book, електронних та аудіокниг.

Як бачимо, організатори запропонували дуже насичену програму, в якій кожен відвідувач міг знайти щось цікаве для себе. Загалом усі дійства фестивалю можна поділити на такі основні категорії: українська та міжнародна програми, програма для дітей, окремі дійства для дизайнерів, фотографів, ілюстраторів.

Міжнародну програму представляли російські письменниці Тетяна Устинова та Лінор Горалік, голландський поет Жюль Дейлдер, фінський ілюстратор та письменник Маркус Маялуома, а також головний редактор пражського видавництва "Labyrint" Йоахім Дворжак.

Українська програма чисельно, звичайно, переважала. Та й цікавість до вітчизняних авторів була більшою. Основну частину приміщення займали стенди українських видавництв, де майже щогодини відбувались автограф-сесії письменників чи презентації нових видань. Відвідувачі мали змогу отримати автографи від Ірен Роздобудько, Олександра Ірванця, Галини Вдовиченко, Василя Шкляра, Максима Кідука, Сергія Пантюка, Андрія Кокотюхи, Андрія Куркова, Юрія Щербака та інших.

На жаль, гучних презентацій нових художніх творів було небагато, а ось нових довідкових путівників по Києву та Україні представили аж чотири. Можна помітити, що українські видавництва серйозно налаштовані на підготовку до Євро-2012.

У роботі Міжнародного фестивалю "Книжковий Арсенал" взяли участь близько ста видавництв, журналів і книгарень з України, Росії та ще двадцяти європейських країн, відомі українські та європейські письменники, перекладачі, художники — всі ті, хто формує літературний простір Європи. І дискусії довкола утворення цього поля та місця на ньому України стали справжньою інтелектуальною "родзинкою" фестивалю.

"Книжковий Арсенал" — це захід щодо пропаганди книги, якого потребують сьогодні українці. Викликають оптимізм запевнення його організаторів, що перший не стане єдиним. "Книжковий Арсенал" продовжуватиметься, переконані вони. І не лише як фестиваль або виставка, а й як видавничу програму.

"Книжковий Арсенал" — нове слово у пропаганді української та світової книги. І як покаже досвід організації першого фестивалю, звучатиме воно довго.

Інформація Книжкової палати України